

Portret Josipa Broza Tita, oko 1960., bronca 1986., vis. 32 cm, na kamenom postolju 16 x 18 x 18 cm, signature i datuma nema, inv. br. GA–191

Skulptura (puna plastika – statua) prikazuje glavu muškarca s vrlo blagim otklonom nalijevo (nama nadesno) od frontalnog stava, na snažnom vratu, bez naznaka odjeće. Muškarac je srednje zrele dobi, guste kose češljane od ovalnog lica te naglašenih čeonih zalisaka. Ispod visokog i širokog čela, ravne obrve, razdvojene blagim uspravnim borama, nadvisuju male otvorene oči s naglašenim podočnjacima. Nos je pravilan, usta malena i zatvorena, a lice mekano, s borama oko nosa i usana te podbratkom. Pravilne uši priljubljene uz glavu, na stražnjoj strani su istaknutije.

Zbijena masa skulpture blago se sužava u području vrata. Udubljenja i ispupčenja na prednjoj strani, kojima se opisuje fizionomija, te kompaktni volumen stražnjeg dijela ovalne mase glave, mekanim su i zaobljenim plohami mirnog toka povezani u jedinstvenu uravnoteženu cjelinu lagano namreškane površine.

Portret cara Haila Selasija, 1955., bronca, vis. 30 cm, na kamenom postolju 18 x 18 x 18 cm, bez signature i datuma, inv. br. GA–164

Skulptura (puna plastika – statua) prikazuje glavu muškarca u frontalnom stavu, s tankim vratom oko kojega se ovija halja bez ovratnika. Muškarac je srednje zrele dobi, bujne kose češljane od trokutastog lica, koja uokviruje visoko ispupčeno čelo. Dvije oštre okomite bore razdvajaju izražene obrve nad širom otvorenim očima u dubokim dupljama. Ispod dugog, tankog i povijenog nosa, nad zatvorenim punijim usnama, spuštaju se brkovi te se stapaju s kratkom bradom. Uši s neizraženim ušnim resicama priljubljene su uz glavu, a svojim oblikom ponavljaju izraženu pravilnu zaobljenost lubanje.

Zbijena masa skulpture raščlanjena je sužavanjem volumena u području vrata te blagim stožastim širenjem u području halje. Udubljenja i ispupčenja na prednjoj strani, kojima se opisuje fizionomija, te kompaktni volumen stražnjeg dijela jajolike glave, povezani su u jedinstveno oplošje izrazito nemirne površine.

Portret Pjotra Leonidoviča Kapice, 1966., bronca 1982., vis. 34,5 cm, na kamenom postolju 13,5 x 18 x 18 cm, bez signature i datuma, inv. br. GA–168

Skulptura (puna plastika – statua) prikazuje glavu muškarca blago zakrenutu ulijevo (nama udesno), sa zakopčanim ovratnikom ispod podbratka. Muškarac je kasne zrele dobi, s dužim pramenom kose počesljanim slijeva nadesno (nama zdesna ulijevo) preko čelava tjemena te „nestašnim“ čuperkom straga. Ispod visokog i naboranog čela, veoma izražene obrve natkrivaju duboke duplje s poluotvorenim očima i podočnjacima. Uši s velikim resicama priljubljene su uz glavu i s prednje strane se jedva uočavaju zbog naglašenih jagodica na četvrtastom licu. Od pravilnog nosa, proširenog vrha i nosnica, spuštaju se dvije bore oko tankih poluotvorenih usta do blago izbačene brade.

Zbijena masa skulpture raščlanjena je sužavanjem volumena u području vrata te stožastim širenjem ovratnika. Udubljenja i ispupčenja na prednjoj strani, kojima se opisuje fizionomija, omeđena su zakrivljenim plohami blago hrapave površine, dok je kompaktni volumen četvrtaste glave na stražnjoj strani uznemireno razlomljenim plohami.

Josip Broz Tito (Kumrovec, Hrvatska, tada Austro-Ugarska, 7. svibnja 1892. – Ljubljana, Slovenija, tada Jugoslavija, 4. svibnja 1980.), najznačajnija politička ličnost Jugoslavije, komunistički vođa, organizator i neprikosnoveni vođa Narodnooslobodilačkog rata (1941. – 1945.), premijer (1945. – 1953.) i predsjednik (1953. – 1980.), jedan od prvaka Pokreta nesvrstanih.

Rođen u seljačkoj obitelji, kao sedmo od petnaestero djece Hrvata Franje Broza i Slovenke Marije Javoršek. Izučio bravarski zanat. U Prvom svjetskom ratu borio se u austro-ugarskoj vojsci i 1915. bio zarobljen od strane Rusa. Bježi iz tamnice i pridružuje se boljševicima. Godine 1920. vraća se u Hrvatsku i postaje član Komunističke partije Jugoslavije. Uspion u stranačkoj hijerarhiji prekida završna kazna (1928. – 1934.), no 1939. postaje glavni tajnik KPJ. U Drugom svjetskom ratu Tito (pseudonom je usvojio oko 1935.) se iskazao kao učinkovit vođa jugoslavenskih partizana. Kao maršal od 1943., učvrstio je komunistički režim Jugoslavije. Kao premijer i predsjednik odupro se Sovjetskom Savezu i razvio neovisan oblik socijalističke vladavine; uveo je radničko samoupravljanje; u međunarodnim odnosima slijedio je politiku nesvrstavanja i aktivne miroljubive koegzistencije, izgradio odnose s drugim državama Pokreta nesvrstanih i poboljšao odnose sa zapadnim silama. Godine 1974. izabran je za doživotnog predsjednika Republike i doživotnog predsjednika SKJ. Promjenama u ustroju Federacije nakon donošenja Ustava 1974., te inicijativom za uvođenje kolektivnih rukovodstava s ograničenjem mandata čelnih dužnosnika na jednu godinu, pokušao je uspostaviti ravnotežu među republikama i spriječiti borbu za vlast nakon svoje smrti.

Haile Selasije I. (Ge'ez: ኃይለ ሥላሴ = Snaga Trojstva), rođen kao Tafari Makonen (Ejersa Goro, Etiopija, 23. srpnja 1892. – Adis Abeba, Etiopija, 27. kolovoza 1975.), car (Neguš Negasti) Etiopije (1930. do 1974.), posljednji etiopski vladar (225. po redu) iz Salomonske dinastije, koja svoje korijene prati do 13. st. te prema tradiciji unatrag sve do kralja Salomona i kraljice od Sabe.

Kao sin Rasa Makonena, generala i guvernera pokrajine Harar, imao je najbolje obrazovanje koje ga je pripremio za buduće vladanje. Naslijedio je caricu Zauditu I. i vladao Etiopijom sve do 1974., kada ga je svrgnuo vojni režim Derg. Cijelo vrijeme svoje vladavine provodio je važne reforme u cilju modernizacije Etiopije: agrarnu, političku i sudsku. Još kao regent carice Zauditu I. (1916. – 1930.) ukinuo je ropstvo i uveo Etiopiju u Ligu naroda. Po povratku iz progonstva (1936. – 1942.) u Engleskoj, gdje je s Britancima vodio kampanju koja će dovesti do oslobođenja Etiopije od talijanskih okupatora, emancipirao je robove (1942.), proveo agrarnu reformu (1942. – 1944.) te ustanovio parlament i sudski sistem (1955.), no stvarna je vlast ipak ostala u njegovim rukama, što će oslabiti njegov ugled u narodu. Tijekom 1960-ih sve se više zaokuplja vanjskom politikom (1963. ima glavnu ulogu u osnivanju Organizacije afričkog jedinstva), a zanemaruje probleme vlastite države, što će (uz veliku sušu i glad koja je 1972. pogodila sjever zemlje) dovesti do njegova svrgavanja i ukidanja monarhije u ožujku 1975. Nekoliko mjeseci kasnije Haile Selassie I. umire u kućnom pritvoru. Bez obzira na sve, izvan zemlje je ostao upamćen kao karizmatični vođa i veliki borac za slobodu. Za rastafarijanski pokret Haile Selasije (Ras Tafari) je mesijanski lik koji će voditi u buduće zlatno doba vječnog mira, pravедnosti i prosperiteta.

Pjotr Leonidovič Kapica (Ruski: Пётр Леонидович Капица) (Kronstadt, Rusija, 8. srpnja 1894. – Moskva, Rusija, tada Sovjetski Savez, 8. travnja 1984.), sovjetski / ruski fizičar, član britanskog Kraljevskog društva (1929.), sovjetski akademik (1939.), član Predsjedništva SSSR-a (od 1957.), Heroj socijalističkog rada (1945., 1974.) i dobitnik Nobelove nagrade za fiziku (1978.).

Rođen u obitelji vojnog inženjera Leonida Petroviča Kapice i učiteljice te sakupljačice folklor Olge Jeronimovne. Diplomirao na Politehničkom institutu 1918., gdje predaje iduće tri godine. U tim teškim vremenima epidemija i gladi, umiru mu žena i dvoje djece. Od 1921. je na Sveučilištu u Cambridgeu, gdje radi s Ernestom Rutherfordom, a 1924. vodi istraživanja magnetizma u laboratoriju Cavendish. Dizajnirao je uređaj koji proizvodi jakost polja od 500.000 gausa, a ta vrijednost nije prekoračena sve do 1956. Za posjeta Sovjetskom Savezu 1934. oduzeta mu je putovnica i nije mu dopušten povratak u Britaniju. Godinu dana kasnije postao je voditeljem Instituta za fiziku Sovjetske akademije znanosti u Moskvi i nastavio svoja istraživanja na području fizike niskih temperatura. Godine 1939. izumio je uređaj za proizvodnju tekućeg kisika, koji se koristio u sovjetskim čeličanama tijekom Drugog svjetskog rata. Godine 1945. dobio je najviše sovjetsko priznanje – Heroj socijalističkog rada, ali je odbio Staljinov zahtjev da radi na razvoju atomskog oružja. Stoga je 1946. smijenjen s položaja i stavljen u kućni pritvor. Dvije godine nakon Staljinove smrti, 1955. je ponovo postavljen za voditelja Instituta, gdje ostaje sve do svoje smrti. Zalagao se za očuvanje Bajkalskog jezera od industrijskog zagađenja. Bio je aktivan član Pugwasha, svjetskog pokreta znanstvenika za mir.

DODIR memorije / MEMORIJA dodira

Nakon pozornog promatranja triju Augustinčičevih brončanih skulptura – portreta povijesnih osoba, majstorovih suvremenika – pokrivenih očiju odgonetnite koju skulpturu dodirujete. Iskušajte svoje mogućnosti taktalnog očitavanja elemenata forme u skulpturi i saznajte ponešto o portretiranim ličnostima. Dodirnite skulpture, a vas neka dodirne u njima sadržana memorija.

(Primjereno svim uzrastima te prilagodljivo slabovidnim i slijepim osobama.)

DODIR memorije / MEMORIJA dodira, Galerija Antuna Augustinčića, 18. IV. – 18. V. 2011.

Povodom 16. muzejske edukativne akcije *Dodir*
i Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja 2011. s temom *Museum and Memory*.

Prigodnim programom na Međunarodni dan muzeja premještamo težište s formalne (DODIR) na sadržajnu stranu (MEMORIJA) te se posredovanjem jednog od tri portreta usredotočujemo na Afriku, kontinent čiji je kulturni doprinos svijetu često nepoznat i zaslužuje biti promoviran.

Nakladnik MHZ – Galerija Antuna Augustinčića • Za nakladnika Goranka Horjan • Urednik, autor programa i postava te teksta Božidar Pejčković • Suradnici Sanja Broz, Davorin Vujčić, Robert Žitnik • Oprema skulptura AKANT d.o.o. • Tehnička suradnja Zdravko Gudan • Lektura i korektura Silva Tomanić Kiš • Fotografije Davorin Vujčić • Oblikovanje Božidar Pejčković • Grafička priprema ArTresor naklada, Zagreb • Tisak Tiskara Zelina d.d., Sv. Ivan Zelina • Naklada 400 • ISBN 978-953-265-066-2

DODIR memorije / MEMORIJA dodira

DODIR memorije / MEMORIJA dodira